

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Örigenus Tōn Eis Tas Theias Graphas Exēgētikōn Apanta Ta Ellēnisti Heuriskomena

Cui idem præfixit Origeniana, Tripartitum opus, quo Origenis narratur vita,
doctrina excutitur, scripta recensentur

Origenes

Rothomagi, 1668

XXII. An fuerit in haeresi Chiliastarum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-25059

cundo, capit. 17, & 23. ubi dogma idem excutit, & ejus causa merito reprobatur ab Ec-
 clesia Origenem fuisse narrat; ut & libro De gestis Pelagij, cap. 3. Adi & librum ipsius
 contra Priscillianistas & Origenistas, cap. 5, & 6. & libro huic praefixum Orosij Communi-
 torium ad Augustinum. Suggillat eundem ipsa hac de causa Auctor libri De communi
 essentia libr. 3. cap. 6. & Auctor Dialogorum qui Casario Gregorij Nazianzeni fratri assi-
 gnantur, quamvis Maximi, qui Casario recentior fuit, argumentum exhibeant. Inter Ana-
 thematissimos Iustiniani Epistolae ad Menam subnexos, postremus ille est: *ei τις λείψη ἢ ἔχει
 αἰσθητικὴν ἢ ἄλλο τι δαιμονίων καὶ ἀσεβῶν ἀποθεμάτων κολασίαν. & πάλιν κατὰ τὴν ἑξῆς
 ἡγήσεται ἀποκατάστασιν ἑσθίων δαιμονίων, ἢ ἀσεβῶν ἀποθεμάτων, ἀνάθεμα ἔστω.* Si quis dicit aut sentit tem-
 porariam esse Daemonum vel impiorum hominum punitionem, si cuiquam aliquo tempore hanc habituram,
 nimirum restitutionem futuram Daemonum, vel impiorum hominum, Anathema sit. Et in hac ipsa
 quoque Epistola, quemadmodum & in altera ad Synodum Quintam, eundem errorem
 notat, & ad calcem loca nonnulla Origenis eo pertinentia adducit. Quinctiam Synodus
 Quinta hanc haeresim decreto suo jugulavit; si quid Cedreno, & Photio in libello De Sy-
 nodis, & Anonymo Auctori libri De Conciliis Oecumenicis, & Nicephoro credimus.
 Quid appellem Gregorium Magnum, qui libr. 34. Moral. cap. 19. & libr. 3. Exposit. in 1.
 Reg. cap. 2. hoc Origenistarum deliramentum prolixè arguit: quid Maximum, qui in
 Scholijis ad Dionysij librum De caelesti Hierarch. cap. 6. verba haec Origenis è libr. 1.
ἀπὸ ἀνομιῶν recitat: *ὡς ἢ το ἐστὶ πάσι πάλιν ἀποκατάστασις καὶ ἐκκαθάρσις γίνεσθαι.* quid Theopha-
 nem Cerameum, qui Homil. 2. haec disserit: *τὸ μὲν γὰρ, ἕως ἀποθῆναι τὸ ἐφειρόμενον, ἐχρηστικὴν
 σημασίαν δίδωσι, καὶ τὸ μὲν δὲ ἀποθνήσκον ἀποκατάστασιν, ἀλλὰ τὸ ἀόριστον καὶ ἀπὸ τῶν πᾶσι
 κολασίαν.* Hoc certe: *Donec perfolverit omne debitum, non temporarium quid significat, juxta fabulosam Origenis
 restitutionem, sed poenae sine carere:* quid Betam qui libr. 1. Expositionis in Proverb. quae Hiero-
 nymo falso tribuitur, ad c. 2. 19. & lib. 2. ad c. 11. 7. & in Retractione in Acta Apost. ad c. 3.
 hanc reprehendit doctrinam, eamque ait Origenianos hoc Isaiæ testimonio defendere: *Et
 claudentur tibi in carcere, & post multos dies visitabuntur:* quid Stephanum Gobarum, qui in qua-
 estionibus in utramque excussis partem, quae fere Adamantij placitis constant, sic habet:
*ὅτι οἱ ἐν τῇ κολασίᾳ ἀποθνήσκοντες ἢ ἀποκαθάρσις καὶ ἐκκαθάρσις ἔσται, καὶ μὴ ἔτι κολασίαν ἀπο-
 λαύσειν, καὶ κολασίαν. καὶ οἱ ἄλλοι οἱ ἀποθνήσκοντες τῇ κολασίᾳ καὶ ἀποκαθάρσις, ἀλλὰ πᾶσι, καὶ
 ὅτι, ἕως ἔσται ἀποθῆναι τὸ ἐφειρόμενον, ἀποκατάστασιν, ἀλλὰ πᾶσι, καὶ
 ὅτι, ἕως ἔσται ἀποθῆναι τὸ ἐφειρόμενον, ἀποκατάστασιν, ἀλλὰ πᾶσι, καὶ
 ὅτι, ἕως ἔσται ἀποθῆναι τὸ ἐφειρόμενον, ἀποκατάστασιν, ἀλλὰ πᾶσι, καὶ* Peccatores poenis traditis a
 nequitia expurgati in ipsis; & post expurgationem poenis solvi. Nec purgati tamen & absolvi omnes qui
 supplicii addicti sunt, sed nonnullos. Et neminem supplicio liberari, quae vera est Ecclesiae sententia:
 quid Nicetam Acominatum, qui libr. 4. Theauri Orthod. fid. Har. 31. Origenem male
 sensisse praedicat de poenarum ac praemiorum perennitate, futurumque dixisse ut extin-
 guatur quidem ignis, fordibus absumtis; vermis autem sine fine permaneat: quid deni-
 que Gennadium, Leontium, Iohannem Scholasticum, cognomento Climacum, Anony-
 mum Photij toties jam in partes vocatum, Sophronium, Theophylactum, Freculphum
 Lexoviensem, Anastasium Bibliothecarium, Cedrenum, Zonaram, Glycam, Constanti-
 num Harmenopolium, Nicephorum, Vincentium Bellocacensem, & Guidonem Carme-
 litam, eandem haeresim insectantes?

Dial. 3. Resp. 140.

Isaie 14. 22. Gob. apud Phot. Cod. 231.

Gennad. De dignitat. c. 9. Leont. Schol. Ath. 10. Ioh. Clim. Scala. Par. cap. 5. Anonym. Phot. Cod. 117. Sophron. in 105. Ep. ad Serg. Ath. 11. Syn. 6. Theophyl. in Matth. 3. c. 15. Marc. 8. Anon. Hist. Ann. Manu- mentes. di 1715. Cedren. in Comp. Hist. Zonar. l. 2. c. 76. Ann. part. 1. c. 4. Harmenop. De Scitia. Nieph. lib. 17. cap. 27. Pinc. Bell. Spec. de Str. l. 8. c. 43. Guid. in Har. Orig. Gob. apud Phot. Cod. 231.

XXII. His praetermissis in Iohanne Damasceno finem facio, qui in libro De Haeresi-
 bus Origenistas censere ait *Christi regnum tandem aliquando destitutum, & simul Angelos destitu-
 tum* hanc in integrum restitutionem arguit, quam post mille annorum spatium futuram
 credidisse Adamantium asserit. Gobarus quoque Tritheita inter disputatas quaestiones hanc
 etiam posuit: *ὅτι ἕως ἔσται ἀποθῆναι τὸ ἐφειρόμενον, ἀποκατάστασιν, ἀλλὰ πᾶσι, καὶ
 ὅτι, ἕως ἔσται ἀποθῆναι τὸ ἐφειρόμενον, ἀποκατάστασιν, ἀλλὰ πᾶσι, καὶ
 ὅτι, ἕως ἔσται ἀποθῆναι τὸ ἐφειρόμενον, ἀποκατάστασιν, ἀλλὰ πᾶσι, καὶ
 ὅτι, ἕως ἔσται ἀποθῆναι τὸ ἐφειρόμενον, ἀποκατάστασιν, ἀλλὰ πᾶσι, καὶ* Istos primum resurre-
 cturos, & cum ipsis omnia animalia, & per mille annos deliciis fructuros, & edentes, & gi-
 gmentes, posteaque futuram universalem resurrectionem. Si in hac fuit Origenes sententia, illam
 Platoni *γίλιπτι ποσειας*, quam diximus, in Christianam fidem transferre conatus fuerit;
 atque ita Chiliastra dici possit. Quamquam alia fuit Chiliastrarum proprie dictorum haeresis,
 à Cerintho, vel ut alij à Papiæ Hierapolitano Episcopo orta. Auctor quippe est Eusebius
 libr. 3. Histor. Eccles. cap. ultimo, Papiam illum, mediocri ut erat praeditus ingenio, pa-
 rum acute intellectus Apoltolorum scriptis (vigefimo nempe Apocalypseos capite) re-
 gnum Christi post resurrectionem per mille annos inter summas corporum voluptates in
 terris perseveraturum putasse, ac ipsius deinde auctoritatem idem Irenæo persuasisse. Se-
 ctam quoque illam persecuti sunt alij cruditione nobilis viri Tertullianus, Viëtorinus Pe-
 tationensis, & Lactantius, donec in apertam erupit haeresim, in Apollinario damnatam à
 Damafo Papa. Attamen vix sibi persuadere potest Epiphanius assertorem fuisse Apollina-
 rium dogmatis hujusmodi: cujus nec affinem fuisse Origenem perpicuum est ex his ver-
 bis Tom. 17. in Matth. pag. 298. *καὶ ὡς περ πλυσάντων οἱ δὲ τὸ μὴ ἔσονται τὰ ἀποκαθάρσις οὐδέ*

231

A *νοι μάλλον ἢ ἡμᾶς ἢ ἀνάστασις ἰδίου καὶ πίνης σωματικῆς βροχίαιτα, ἐπιπέαι λίξεις ἢ γαστρῶν τοιαῦτα ἀπέχουσι. ἔπος καὶ τὰ ἀπὸ γάμου γεγραμμένα, καὶ ἀνδρῶν, καὶ γυναικῶν μερῶν τις ἐπὶ τῷ ἡρώδι, καὶ οἰκδροῖσι συνουσίαις ἡμῶν καὶ τῶν ἁγίων, διὰ αὐτὴν ἀπολύσει ἐπὶ τῇ ἀποκαταστάσει. ἐν ἡολοκλήτῳ περὶ ὁμοίων ἐκ ἀποκατάστασις τοῦ ἡρώδιου ἀποκατάστασις. Adversus eandem haeresim pari modo exandefcit libr. 2. ἀπὸ ἀρχῶν, cap. 12. & Prologo in Cantic. Simpliciores quidam nescientes distinguere ac fecerere quae sint quae in Scripturis divinis interiori homini, quae vero exteriori disputanda sint, vocabulorum similitudinibus falsi ad ineptas quasdam fabulas & figmenta inania se contulerunt, ut etiam post resurrectionem cibis corporalibus utendum crederent, potumque sumendam non solum ex illa vite vera & vivente in sacula, verum & ex his vitibus ligni. Ea praeterea de resurrectione, deque poenis Damnatorum opinatus est, quae Chilionetarum vanania ex adverso repugnant. Inde Hieronymus in Praefat. libr. 18. Commentar. in Isaiam, quae est ad Eustochium, adversus Millenarios disputans, errorem illorum eorum errorum qui resurrectionem tollunt contrarium & oppositum esse agnoscit: & Iustinianus in Epistola ad Quintam Synodum quam exhibet Cedrenus, doctrinam Pythagorae & Platonis, huiusque adeo verba super his mille annorum periodis exponens, eam Origeni nusquam tribuit.*

XXIII. Quamvis autem manifestum erroris teneamus Origenem in quaestione de poenarum & beatitatis perennitate; multa tamen in eius defensionem adduci possunt, cum ex eius deprompta scriptis, tum apud laudatos Scriptores conquisita. Quae priusquam attingamus, dignum illud animadversione est quod commemorat Auctor Praedestinati, quem edidit Iacobus Sirmondus, Haer. 43, Ampullianum quemdam Haereticum Bithynum in eam incurrisse haeresim, ut diceret omnes criminosos cum Diabolo & Daemonis eo usque in gehenna decoqui, usquequo pari redditi possint inde mundi & immaculati eundi: quapropter cum universam Ecclesiam adversum se commovisset, vitiatos a se libros Origenis, & eos praecipue qui sunt ἀπὸ ἀρχῶν in sententia sua praesidium protulisse. Addit deinde libelli Auctor: sed qui sani sensus est, & habet splendidos oculos, sic videt addita in Origenis opusculis mala ista, atque cognoscit, sicut si in stragulo coccineo pannos albos, aut cuiusque alterius coloris cernat adfatos. Nunc quae pro se ipse Adamantius suppeditat, colligamus. Primum Hom. 8. in Levit. esse ait peccata quaedam, quae post hanc vitam nobiscum transeunt, & esse in ipsis quaedam ita animabus infixata, ut nequeant aboleri. Homilia 4. in Isaiam nesciri pronuntiat, quae post mundum eventura sint: Novissima, inquit, ut sunt, non valent enarrari. Quis annuntiat de novissima? ait Scriptura.

D *ra. Quae videmus (ut tamen concedamus quia aliqua videmus) media sunt: quae ante mundum fuerunt, ignoramus; fuerunt porro quaedam ante mundum. Quae post mundum secutura sunt, ad certum non apprehendimus: erunt autem alia post mundum. Tum postea: Ea quae post extremum saeculum futura sunt in sacula saeculorum, quis potest exponere? Carrularum est hominum horum notitiam polliceri, nescientium quia homo ea tantum potest capere, quae media sunt, & ea quae post mundum usque ad consummationem in iudicio sunt futura de poenis, de retributione: & horum quoque multa absconsa sunt nobis, ut propter hoc quidem scriptum sit: Duabus velabant faciem. Unde res eas pertractaturus libr. 1. ἀπὸ ἀρχῶν, cap. 6. hac obtestatione Lectoris mentem occupat: Quae quidem a nobis etiam cum magno metu & cautela dicuntur; discutientibus magis & pertractantibus, quam pro certo ac definito statuentibus. Inducatur namque a nobis in superioribus est, de quibus manifesto dogmate terminandum sit, quod & pro viribus nos fecisse puto cum determinate loqueremur. Nunc autem disputandi specie magis, quam definiendi, prout possumus, exercemur. Atque hac admonitione praemunitam dissertationem altera hac excipit, initio capituli sequentis: Haec quidem, quae superius differuimus, in generali nobis sermone digesta sunt, per consequentiam magis intellecta, quam definito dogmate pertractata atque discussa de rationabilibus naturis, secundum eum locum quem de Patre, & Filio, & Spiritu sancto pro nostris viribus exposuimus. Nunc ergo videamus quae sint de quibus differre in consequentibus convenit secundum dogma nostrum, id est secundum Ecclesiae fidem. Magis etiam fluctuat Tom. 28. in Ioh. p. 351. quaerens an aliquando vinculis solvendus sit, necne, homo ille impudens, qui eum absque nuptiali veste ad convivium accessisset, mitti iussus est in tenebras exteriores, ligatis pedibusque manibusque: καὶ ὁ δὲ ἠμάρτανος, inquit, τὰ ἀπὸ ἀπολύσεως ἰσομετρῶς γεγραμμένα ἀπὸ ἀρχῶν, & libr. 8. in Epist. ad Rom. Verum haec ipsa purgatio, quae per poenam ignis adhibetur, quantis temporibus, quantisque saeculis de peccatoribus exigat excruciat, solus scire potest ille cui Pater omne iudicium tradidit.*

E *Facit & illud pro Origene quod libr. 3. ἀπὸ ἀρχῶν, cap. 6. legitur: cum enim tamdiu Deum dixisset futurum omnia in omnibus, quamdiu animae absque ulla materia corporalis admixtione perseverassent, addit demum: In quo statu etiam permanere semper & immutabiliter Creatoris voluntate est credendum. fidem rei faciente sententia Apostoli dicentis: Domum habemus non manufactam aeternam in caelis. Nisi haec forte de suo Rufinus interpres attexuit. Et id subsidium quoque praestat Adamantio, quod scriptum est Tractat. 34. in Matth. Nullus enim ignis inter homines est aeternus, sed nec multi temporis, extinguitur enim cito. Aeternus autem ignis est*

